

APOLODORO

Biblioteca

Epítome

(textos PAU25)

Xabier Recondo Martínez

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

1. Fillos de Urano: Ciclopes e Hecatonquiros

(Biblioteca, 1.1.1-1.1.2)

Οὐρανὸς **πρῶτος** τοῦ παντὸς **ἐδυνάστευσε** κόσμου. **γῆμας** δὲ Γῆν ἐτέκνωσε **πρώτους** τοὺς **ἐκατόγχειρας**

προσαγορευθέντας, **Βριάρεων** **Γύην** **Κόττον**, οἱ μεγέθει τε ἀνυπέρβλητοι καὶ δυνάμει **καθειστήκεσαν**,

χειρας μὲν ἀνὰ ἑκατὸν κεφαλὰς δὲ **ἀνὰ** πεντήκοντα ἔχοντες. μετὰ τούτους δὲ αὐτῷ **τεκνοὶ** Γῆ **Κύκλωπας**,

Ἄργην **Στερόπην** **Βρόντην**, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἀλλὰ τούτους μὲν Οὐρανὸς

δήσας εἰς **Τάρταρον** ἔρριψε.

πρῶτος **ε** **πρώτους**: *uso predicativo.*

ἐδυνάστευσε: *rex xenitivo.*

γῆμας, **-ασα**, **-αν**: *part de aor. de γαμέω.*

Γῆ **-ῆς ἡ**: *Xea (deusa primixenia da terra)*

ἐκατογχείρ, **-ρος**: *hecatonquiros ou centimáns.*

καθειστήκεσαν: *3ª pª de pl. do plpf. de καθίστημι*
“eran”.

Βριάρεός **-έως -ός**: Briareo

Γύης **-ου ό**: Xíes

Κόττος **-ου ό**: Coto

ἀνὰ (**ἑκατόν**), **ἀνά** (**πεντήκοντα**): *“cada un”.* (*a prep.*

ἀνά con numerais ten valor distributivo).

τεκνοὶ: *3ª pª sg. pres. ind. de τεκνών*

Ἄργης **-ου ό**: Arxes

Στερόπης **-ου ό**: Estéropes

Βρόντης **-ου ό**: Brontes

δήσας: *de δέω 1.*

Τάρταρος **-ου ό**: o Tártaro (*parte máis profunda do*
inframundo)

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

2. A castración de Urano

(Biblioteca, 1.1.4)

ἀγανακτοῦσα δὲ **Γῆ** ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν εἰς **Τάρταρον** **ῥιφέντων** παίδων πείθει τοὺς Τιτᾶνας

ἐπιθέσθαι τῷ πατρί, καὶ δίδωσιν ἄδαμαντίνην ἄρπην **Κρόνῳ**. οἱ δὲ Ὠκεανοῦ χωρὶς **ἐπιτίθενται**, καὶ

Κρόνος **ἀποτεμών** τὰ αἰδοῖα τοῦ πατρὸς εἰς τὴν θάλασσαν ἔρριπεν. ἐκ δὲ τῶν σταλαγμῶν τοῦ ῥέοντος

αἵματος **ἐρινύες** ἐγένοντο, **Ἀληκτῶ** **Τισιφόνῃ** **Μέγαιρᾳ**.

Γῆ, Γῆς ἢ: Xea (deusa primixenia da terra).

Τάρταρος -ου (ό): o Tártaro (parte máis profunda do inframundo

ῥιφέντων: part. aor. pasivo de ῥίπτω.

ἐπι-θέσθαι e **ἐπιτίθενται:** de ἐπι-τίθημι (rixo dativo).

Κρόνος, ου (ό): Cronos.

ἀπο-τεμών: de. ἀπο-τέμνω.

ἐρινύες “erínias”, deusas da vinganza.

ἐγένοντο: de γίγνομαι.

Ἀληκτῶ, -οὺς ἢ: Alceto.

Τισιφόνῃ, -ης ἢ: Tisífone.

Μέγαιρᾳ, -ας ἢ: Megara.

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

3. Reparto de poderes

(Biblioteca, 1.2.1)

καὶ **Κύκλωπες** τότε **Διὶ** μὲν διδόασι βροντὴν καὶ ἀστραπὴν καὶ κεραυνόν, **Πλούτωνι** δὲ κυνέην,

Ποσειδῶνι δὲ τρίαιναν· **οἱ δὲ τούτοις** ὀπλισθέντες κρατοῦσι **Τιτάνων**, καὶ καθεύξαντες αὐτοὺς ἐν τῷ

Ταρτάρῳ τοὺς ἐκατόγχειρας **κατέστησαν φύλακας**. αὐτοὶ δὲ διακληροῦνται περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ

λαγχάνει Ζεὺς μὲν τὴν ἐν οὐρανῷ δυναστείαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάσῃ, **Πλούτων** δὲ τὴν ἐν

Ἄιδου.

Κύκλωψ, -ωπος ὁ: Cyclope.

Ζεὺς, **Διός** ὁ: Zeus.

Πλουτῶν, -ῶνος ὁ: Plutón.

Ποσειδῶν, -ῶνος ὁ: Poseidón.

Τιτάν, -ἄνος ὁ: Titán.

οἱ δὲ: valor demostrativo.

τούτοις: n. pl. refírese a βροντὴν, ἀστραπὴν, κεραυνόν, κυνέην, τρίαιναν

Τάρταρος, -ου ὁ: Tártaro. Parte máis profunda do inframundo.

κατ-έστησαν: 3ª pª pl. aor. act. de καθίστημι.

φύλακας: ten función predicativa.

ἐν Ἄιδου: na mansión do Hades, no Hades (sobreenténdase “ἐν Ἄιδου (δόμῳ)”).

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

4. Rapto de Perséfone

(Biblioteca, 1.5.1)

Πλούτων δὲ Περσεφόνης ἐρασθεὶς, Διὸς συνεργοῦντος, ἥρπασεν αὐτὴν κρύφα. Δημήτηρ δὲ μετὰ

λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν ζητοῦσα ἐπορεύετο· μαθοῦσα δὲ παρ’

Ἑρμιονέων ὅτι Πλούτων αὐτὴν ἥρπασεν, ὀργιζομένη θεοῖς κατέλιπεν οὐρανόν, εἰκασθεῖσα δὲ γυναικὶ

ἦκεν εἰς Ἐλευσίνα.

Πλουτών, -ώνος ὁ: Plutón.

Περσεφόνη, -ης ἡ: Perséfone.

ἐρασθεὶς: de ἐράω.

Ζεύς, Διὸς ὁ: Zeus.

μαθοῦσα: de μανθάνω.

Ἑρμιονεύς, -έως: hermioneo ou hermionense,
xentilicio da cidade de Ἑρμιόνη,

no Peloponeso, na que había un santuario
adicado á deusa Deméter.

κατέλιπεν: de καταλείπω.

εἰκασθεῖσα: de εἰκάζω, “tras adoptar a imaxe de,
coa forma de (+ dat)”.

Ἐλευσίς, Ἐλευσίνος: Eleusis (cidade da Ática na
que se rende culto a Deméter e a Perséfone).

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

5. Prometeo

(Biblioteca, 1.7.1)

Προμηθεὺς δὲ ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους **πλάσας** ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ πῦρ, λάθρα **Διός** ἐν θήκη

κρύψας. ὥς δὲ **ἦσθετο** Ζεὺς, **ἐπέταξεν** Ἥφαιστῳ τῷ **Καυκάσῳ** ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προσηλωσάι· τοῦτο

δὲ **Σκυθικόν** ὄρος ἐστίν. ἐν δὴ τούτῳ **προσηλωθεὶς** Προμηθεὺς πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν **ἐδέδετο**· καθ’

ἐκάστην δὲ ἡμέραν ἀετὸς **ἐφιπτάμενος** αὐτῷ ἐνέμετο τὸ ἥπαρ ὃ ἠύξανετο διὰ νυκτός.

Προμηθεὺς, ἕως: Prometeo.

πλάσας: de πλάττω.

ἔδωκεν: de δίδωμι.

Ζεὺς, Διός ὁ: Zeus.

ἦσθετο: de αἰσθάνομαι.

ἐπ-έταξεν: de ἐπι-τάττω.

Ἥφαιστος, -ου ὁ: Hefesto.

Καύκασος, -ου ὁ: Caúcaso (cordilleira entre o mar Caspio o o mar Negro).

Σκυθικός -ή -όν: escítico (adxectivo referido aos escitas, pobo nómada de orixe iraniana que habitaba na zona do Caúcaso e no N. do mar Negro).

προσηλωθεὶς: part. aor. pas. de προσ-ηλόω

ἐδέδετο: plpf. δέω 2. “estivo encadeado, permaneceu encadeado”.

ἐφιπτάμενος: do vb. ἐφίπταμαι (forma tardía de ἐπι-πέτομαι).

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

6. Morte dos fillos de Medea

(Biblioteca, 1.9.28)

τοὺς δὲ παῖδας οὓς εἶχεν ἐξ Ἰάσονος, Μέρομερον καὶ Φέρητα, ἀπέκτεινε, καὶ λαβοῦσα παρὰ Ἥλιου

ἄρμα πτηνῶν δρακόντων ἐπὶ τούτου φεύγουσα ἦλθεν εἰς Αθήνας. λέγεται δὲ καὶ ὅτι φεύγουσα τοὺς

παῖδας ἔτι νηπίους ὄντας κατέλιπεν ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Ἥρας· Κορίνθιοι δὲ αὐτοὺς ἀναστήσαντες

κατετραυμάτισαν. Μήδεια δὲ ἦκεν εἰς Αθήνας, κακεῖ γαμηθεῖσα Αἰγεῖ παῖδα γεννᾷ Μῆδον.

Ἰάσων, -ονος ὁ: Xasón (xefe dos Argonautas).

Μέρομερος, -ου ὁ: Mérmero.

Φέρης, Φέρητος ὁ: Feres.

ἀπέκτεινε: aoristo de ἀποκτείνω ; o suxeito é Medea.

Ἥλιος, Ἥλιου ὁ: Helios (deus do sol).

ἦλθεν: de ἔρχομαι.

κατέλιπεν: de καταλείπω.

Ἥρα, -ας ἡ: Hera.

Κορίνθιος -α -ον: Corintio (xentilicio da cidade de Corinto);

Μήδεια, -ας: Medea.

ἀναστήσαντες: part. aor. de ἀν-ίστημι (aquí co sentido de “expulsar, botar fóra”).

γαμηθεῖσα: de γαμέω.

Αἰγεύς, -έως ὁ: Exeo (rei da Ática).

Μῆδος, -ου ὁ: Medo.

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

7. A Quimera, tres feras nunha

(Biblioteca, 2.3.1)

Ἰοβάτης δὲ ἀναγνοὺς ἐπέταξεν αὐτῷ Χίμαιραν ἀποκτείνειν, νομίζων αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θηρίου

διαφθαρήσεσθαι: ἦν γὰρ οὐ μόνον ἐνὶ ἀλλὰ πολλοῖς οὐκ εὐάλωτον, εἶχε δὲ **προτομήν** μὲν λέοντος, οὐρὰν δὲ

δράκοντος, τρίτην δὲ κεφαλὴν μέσσην **αἰγός**, δι' ἧς πῦρ ἔβαλλεν. καὶ τὴν χώραν διέφθειρε, καὶ τὰ βοσκήματα

ἐλυμαίνετο· μία γὰρ φύσις τριῶν θηρίων εἶχε δύναμιν

Ἰοβάτης ου ό: Iobates (rei de Licia)

ἀνα-γνοὺς: “tras lelas” (as cartas) ; part. aor. act.;
nom. sg. m. de ἀνα-γινώσκω (refírese a unhas
cartas enviadas polo seu xenro Preto, rei de
Tirinto, nas que lle mandaba matar a Belerofonte).

ἐπ-έταξεν: de ἐπι-τάττω.

Χίμαιρα, -ας ή: Quimera

δια-φθαρήσεσθαι: inf. fut. con significado pasivo,
de δια-φθείρω.

προτομή, -ής: parte dianteira, parte de adiante.

αἶξ, αἰγός ή: cabra

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

8. Heracles: nacimiento

(Biblioteca, 2.4.8)

Ἀλκμήνη δὲ δύο ἐγέννησε παῖδας, Διὶ μὲν Ἡρακλέα, μιᾷ νυκτὶ πρεσβύτερον, Ἀμφιτρύωνι δὲ Ἴφικλέα.

τοῦ δὲ παιδὸς ὄντος ὀκταμηνιαίου δύο δράκοντας ὑπερμεγέθεις Ἥρα ἐπὶ τὴν εὐνὴν ἔπεμψε,

διαφθεῖρειν τὸ βρέφος θέλουσα. ἐπιβοωμένης δὲ Ἀλκμήνης Ἀμφιτρύωνα, Ἡρακλῆς ἄγχων ἑκατέραις

ταῖς χερσὶν αὐτοὺς διέφθειρε.

Ἀλκμήνη, -ης ἢ: Alcmena.

Ζεὺς, Διὸς ὁ: Zeus.

Ἡρακλῆς, -κλέους: Heracles.

Ἀμφιτρύων, -ωνος ὁ: Anfitrión.

Ἴφικλῆς, -έους ὁ: Ificles

ὀκταμηνιαῖος -α- ον = ὀκτάμηνος -ον.

Ἥρα, -ας: Hera

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

9. O enigma da Esfinxe durante o reinado de Creonte

(Biblioteca, 3.5.8)

Λάιον μὲν οὖν θάπτει βασιλεὺς Πλαταιέων Δαμασίστρατος, τὴν δὲ βασιλείαν Κρέων ὁ Μενοικέως

παραλαμβάνει. τούτου δὲ βασιλεύοντος οὐ μικρὰ συμφορὰ κατέσχε Θήβας. ἔπεμψε γὰρ Ἥρα Σφίγγα,

ἡ μητὸς μὲν Ἑχίδνης ἦν πατρὸς δὲ Τυφῶνος, εἶχε δὲ πρόσωπον μὲν γυναικός, στήθος δὲ καὶ βάσιν

καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄρνιθος. μαθοῦσα δὲ αἰνίγμα παρὰ μουσῶν ἐπὶ τὸ Φίκιον ὄρος

ἐκαθέζετο, καὶ τοῦτο προύτεινε Θηβαίοις. ἦν δὲ τὸ αἰνίγμα· τί ἐστὶν ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπουν καὶ

δίπουν καὶ τρίπουν γίγνεται·

Λάιος, -ου ὁ: Laio.

Πλαταιαί, ὦν αἱ: Platea (cidade de Beocia).

Δαμασίστρατος, -ου ὁ: Damasistrato.

Κρέων, -οντος ὁ: Creonte.

Μενοικεύς, -έως ὁ: Meneceo (sobreenténdese “ὁ υἱὸς τοῦ Μενοικέως”).

κατέσχε: aor. de κατ-έχω.

Ἑχιδνα, -ης ἡ: Equidna (ninfa monstruosa que deu a luz terribles criaturas; sobreenténdese “ἡ θυγατὴρ”).

Τυφῶν, -ῶνος ὁ: Tifón (monstro terrorífico, fillo de Xea).

μαθοῦσα: de μανθάνω.

Φίκιος, -ου ὁ: Ficio (nome dun monte cercano a Tebas).

προύτεινε impf. de προ-τείνω

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

10. Antígona enterra o seu irmán

(Biblioteca, 3.7.1)

Κρέων δὲ τὴν **Θηβαίων** βασιλείαν **παραλαβών** τοὺς τῶν **Ἀργείων** νεκροὺς ἔρριψεν **ἀτάφους**, καὶ **κηρύξας** μηδένα θάπτειν φύλακας **κατέστησεν**. Ἀντιγόνη δέ, μία τῶν **Οἰδίποδος** θυγατέρων, κρύφα τὸ **Πολυνείκους** σῶμα κλέψασα ἔθαψε, καὶ φωραθεῖσα ὑπὸ Κρέοντος αὐτοῦ τῷ τάφῳ **ζῶσα** ἐνεκρύφθη.

Κρέων, Κρέοντος ὁ: Creonte.

Θηβαίος -α -ον: tebano, habitante de Tebas.

παραλαβών: de παρα-λαμβάνω.

Ἀργεῖος -α -ον: arxivo (xentilicio da cidade de Argos, cidade que atacou a Tebas baixo o mando de Polinices).

ἀτάφους: función predicativa.

κηρύξας: de κηρύττω. Deste participio depende a oración de infinitivo μηδένα θάπτειν

κατέστησεν: 3ª pª sg. aor. act. de καθ-ίστημι.

Οἰδίπους, Οἰδίποδος ὁ: Edipo.

Πολυνείκης, -ους ὁ: Polinices (irmán de Antígona).

ζῶσα: part. pres. nom. sg. f. de ζάω.

ἐνεκρύφθη: de ἐγ-κρύπτω, aquí co sentido de “encerrar”.

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

11. Asasinato de Agamenón

(*Epítome*, 6.23-24)

Ἀγαμέμνων δὲ καταντήσας εἰς Μυκῆνας μετὰ Κασάνδρας διαφθείρεται ὑπὸ Αἰγίσθου καὶ

Κλυταιμνήστρας· δίδωσι γὰρ αὐτῷ χιτῶνα ἄχειρα καὶ ἀτράχηλον, καὶ τοῦτον ἐνδυόμενος φονεύεται,

καὶ βασιλεύει Μυκηνῶν Αἰγισθος· κτείνουσι δὲ καὶ Κασάνδραν. Ἥλέκτρα δὲ μία τῶν Ἀγαμέμνωνος

θυγατέρων Ὀρέστην τὸν ἀδελφὸν ἐκκλέπτει καὶ δίδωσι Στροφίῳ Φωκεῖ τρέφειν, ὃ δὲ αὐτὸν ἐκτρέφει

μετὰ Πυλάδου παιδὸς ἰδίου.

Ἀγαμέμνων, -ονος ὁ: Agamenón.

Μυκῆναι, -ῶν αἰ: Micenas.

Κασάνδρα, -ας ἡ: Casandra (adivina troiana filla de Príamo e Hécuba).

Αἰγισθος, -ου ὁ: Existo (amante de Clitemnestra).

Κλυταιμνήστρα, -ας ἡ: Clitemnestra.

δίδωσι: 3ª sg pres. ind. δίδωμι

ἀτράχηλος, -ον: que non ten trάχηλος.

Ἥλέκτρα, -ας ἡ: Electra.

Ὀρέστης, -ου ὁ: Orestes.

Στροφίος, -ου ὁ: Estrofio (rei de Focea).

Φωκεύς, -έως ὁ: focio (xentilicio da cidade de Focea, situada en Asia Menor).

τρέφειν: inf. con valor final.

Πυλάδης, -ου ὁ: Pílares (nome do fillo de Estrofio)

	UD-	Pensum		Cursus	Dies	Distributio	Puncta
	T-	Probatio					
	Nomen						

12. Odiseo e a cova de Polifemo

(*Epítome*, 7.4)

καταλιπών δὲ τὰς λοιπὰς ναῦς ἐν τῇ πλησίον νήσῳ, μίαν ἔχων τῇ **Κυκλώπων** γῇ **προσπελάζει**, μετὰ

δώδεκα ἐταίρων **ἀποβὰς** τῆς νεώς. ἔστι δὲ τῆς θαλάσσης πλησίον ἄντρον, εἰς ὃ ἔρχεται ἔχων ἄσκον

οἴνου. ἦν δὲ **Πολυφήμου** τὸ ἄντρον, ὃς ἦν **Ποσειδῶνος** καὶ **Θοώσης** νύμφης, ἀνὴρ ὑπερμεγέθης

ἄγριος ἀνδροφάγος, ἔχων ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου.

καταλιπών: de καταλείπω.

Κύκλωψ, Κυκλώπος ὁ: Ciclope.

προσπελάζει: o suxeito é Odiseo.

ἀποβὰς: part. aor. act. nom. sg. m. de ἀπο-βαίνω.

Πολύφημος, -ου ὁ: Polifemo.

Ποσειδῶν, ὦνος: Poeidón (sobreenténdese ὁ υἱός).

Θοώση, -ης ἡ: Toosa (nome dunha ninfa mariña).